

Kjetil Sander presenterer:

estudie.no

Personlighet & holdninger

Hva er og hva former vår personlighet og holdninger, hvordan påvirker dette vår atferd og hvordan kan dette endres?

Skrevet av:
Kjetil Sander

Utgitt av:
eStudie.no

Revisjon:
1.0 (Sept. 2017)

Innhold

1 Personlighet	4
1.1 Hva er personlighet?	4
1.2 Hva skaper personligheten?	4
1.3 Personlighetstrekk	5
1.4 Type og trekkteorier	6
1.5 Personlighetsteorier	6
1.6 Hvor foranderlig er personligheten?	7
1.7 Måling av personlighet	7
1.8 Typeteorier	7
1.8.1 Hippokrates typeteori	8
1.8.2 Sheldons typeteori	9
1.8.3 Jungs typeteori	10
1.9 Trekkteorier	14
1.9.1 Hva er en trekkteori?	14
1.9.2 Personlighetstrekk	14
1.9.3 Femfaktorsmodellen	15
1.9.4 Kritikk mot trekkteoriene	16
1.10 Det psykoanalytiske perspektiv (psykoanalyse)	16
1.11 Sosial læring teori	20
1.11.1 Eriksons teori om sosial utvikling	21
1.12 Det fenomenologiske perspektiv	22
1.12.1 Selvbilde styrer vår atferd	23
1.12.2 Selvbildets to hovedkomponenter	25
1.12.3 Hva skaper vår selvaktelse?	26
1.12.4 Hvor viktig er det å få anerkjennelse?	27
1.12.5 Hvordan oppnå anerkjennelse og hvilke kriterier må oppfylles?	27
1.13 Interaksjonistiske syn på personlighet	29
1.13.1 Reaktiv interaksjon	30
1.13.2 Evokatv interaksjon	30
1.13.3 Praktv interaksjon	30
1.14 Psykiske forsvarsmekanismer som styrer vår atferd	31
1.14.1 Fortregning	32
1.14.2 Benekning og fortregning	33
1.14.3 Regresjon	34
1.14.4 Intellektualisering og rasjonalisering	34
1.14.5 Identifisering	34
1.14.6 Tilbaketrekning og isolasjon	35
1.14.7 Shopping	35
1.14.8 Varetilegnelse	35
1.14.9 Projeksjon	35
1.14.10 Dagdrømming	36
1.14.11 Reaksjonsdannelse	36
1.15 De Fem Store - femfaktormodellen for personlighet	37
1.15.1 Hva er femfaktormodellen?	37
1.15.2 Femfaktormodellens historie	38
1.15.3 Femfaktormodellens gyldighet	38
1.15.4 Ulike grader av 5 personlighetstrekk	39

1.15.5	Trekk 1: Ekstroversjon:.....	40
1.15.6	Trekk 2: Åpenhet for erfaring/opplevelser	41
1.15.7	Trekk 3: Omgjengelig/medmenneskelig	42
1.15.8	Trekk 4: Planmessighet/samvittighetsfull:.....	43
1.15.9	Trekk 5: Følelsmessig stabilitet/lav nevrotisisme	45
1.15.10	Lett å observere.....	46
1.15.11	NEO-PI-R.....	47
1.15.12	Kritikk mot Femfaktormodellen	47
2	Holdninger	49
2.1	Definisjon ->> Holdning	49
2.2	Holdningsmodeller	49
2.3	Hva består en holdning av?	50
2.4	Hvilken funksjon har holdningene?	51
2.5	Hvordan formes holdninger?	51
2.5.1	Sosial læring.....	51
2.5.2	Observasjonslæring	52
2.5.3	Assosiasjonslæring	52
2.5.4	Innsiktslæring.....	52
2.6	Kan holdninger predikere atferd?	52
2.7	Holdninger varierer i henhold til styrke og tilgjengelighet	54
2.8	Måling av holdninger.....	54
2.9	Enkomponent-modellen (holdninger).....	55
2.10	Trekomponentmodellen (holdninger)	57
2.11	Multikomponentmodellen	60
2.11.1	Holdning-til-objekt-modellen	60
2.11.2	Holdning-til-atferd-modellen	61
2.11.3	Theory of Reasoned Action (TRA-modellen).....	61
2.11.4	Holdninger-til-annonse-modellen	63
2.12	Holdningsendringer.....	64
2.12.1	Holdninger er lært og kan dermed omlæres (endres)	64
2.12.2	Sosialiseringsprosessen står sentral i alle endringsprosesser	65
2.12.3	Atferdsendring før holdningsendring	65
2.13	Konsistensteorier (balanseteori og dissonansteori)	66
2.13.1	Balanseteori	67
2.13.2	Dissonansteori	68
2.13.3	Etterkjøpdissonans	69
2.14	Attribusjonsteori.....	69
2.14.1	Indre og ytre attribusjon.....	70
2.14.2	Gjør produktet til helten.....	70

1 Personlighet

1.1 Hva er personlighet?

Personlighet er en fellesbetegnelse vi bruker for å beskrive den karakteristiske måten et individ reagere på - tankemessig, følelsmessig og ved ytre adferd. Karakteristisk betyr i denne sammenheng at reaksjonene er et uttrykk for individets egenart, ikke den ytre situasjon.

Personlighet er de egenskaper som gir en person deres individuelle særpreg

Personlighet kan defineres som:

“de karakteristiske mønstre av tanker, følelser og handlinger som utgjør et individs særegne stil og som innvirker på det tilpasning til omgivelsene”

eller som:

"Personlighet er distinkte og relativt stabile måter å tenke, føle og handle på"

Som det går frem av definisjonen er begrepet personlighet meget sammensatt og omfatter svært mange forhold.

1.2 Hva skaper personligheten?

Personligheten skapes i våre 18 første leveår av samspillet mellom miljøet vi vokser opp og modnes i og av vår genetiske arv. **Sosialiseringprosessen** står med andre ord sentralt i formingen av vår personlighet.